

דהתמנותו של ראב"ע היתה רק לראש הישיבה ולא לנשיאות, ורבין גמליאל נשאר כל הזמן בנשיאותו. ולענ"ד נראה כמו שכתבנו.

אמר להו איזיל ואימליך באינשי ביתי. זיערות דבש ח"צ (דרוש יח) כתב, לכאורה הוא משולל הבנה, איך שייך שראב"ע שצק כל ענת חכמי ישראל אשר היו רואים למנות אותו לריש מתיבתא, וילך אחר ענת אשתו. אמנם בדרך דרוש נראה כך, דהנה עונת ת"ח היא מליל שבת לשבת, ובמסכת אבות דרבי נתן מצוה דעונת נשיא היא מחודש לחודש מפני זיטול בית המדרש, ואין קי"ל חמר ונעשה גמל צריך לימלך באשתו כו', ולפי זה אף כאן ששינה עונתה משבת לחודש להיות שנתקבל לנשיא ויכולה היא לעכב, ולכך אמר איזיל ואימליך בדציתהו ע"כ.

ובספר כרם שלמה על שו"ע אהע"ז (סימן עו) [והוצא בפתי תשובה שם סק"ג] כתב על דברי היערות דבש, בקשתי באבות דרבי נתן ולא מנאחי, ולא בשום מקום אשר חפשתי ע"ש. וכן שמעתי מהגר"י לוי ז"ל שאמר שלא נמנא כן בחז"ל בשום מקום. ועיין בספר אור יד החיים (אות תא).

ועיין בשו"ת חת"ס אהע"ז ח"א (סימן קנא), שכתב בשם חז"ל שעונת הנשיא היא פעם אחת בשנה ע"ש. ובספר ילקוט הגרשוני עמ"ס ברכות כאן, כתב ע"ד החת"ס, שלא מנא מקור מאמר זה ע"ש. ונראה שהחת"ס נמנא למאמר חז"ל שהציא היערות דבש, והיות שכתב כן מזכרון בע"פ כמו שכתב בתשובה ההיא כמה פעמים שהוא נמנא מחוץ לעיר ואין אלו שום ספר, כתב שנה במקום חודש. שו"ר בחת"ס עה"ת פ' בהעלותך (ע' נג) בפסוק ותדבר מרים ואהרן כו' כתב, בספר יערות דבש דרוש כשנתמנה דרשן צפראג, שם מיתי תוספתא דעונת הנשיא הוא מי"צ חודש לי"צ חודש. ושם בפסוק הרק אף צמשה כו' כתב, ראיתי בסוף ספר

יערות דבש בשם תוספתא דעונת מלך ונשיא מי"צ חודש לי"צ חודש ע"ש. וע"ע שם בפ' יתרו (ע' נז) ובדרשות חת"ס (דף רמ ע"א). ומה מתבאר שגם מש"כ בתשובה הנ"ל נמנא להיערות דבש אף שלא הזכירו. ומש"כ בחת"ס בפ' בהעלותך שם גם במלך כן. הנה זיערות דבש כתב כן רק גבי נשיא משום זיטול ביהמ"ד. ובתשו' צחאע"ז הנ"ל רצה לדמות מלך לנשיא, ואח"כ כתב דאולי הכוונה דוקא לנשיא בתורה כגון הלל, אבל מלך דינו כטיילין דעונתן בכל יום ע"ש. וע"ע במדבר קדמות (מער' מ' אות לט) מה שהציא בשם הר"ר יהונתן ז"ל, שהמלך דינו כטיילין ע"ש. [ומש"כ החת"ס בשם תוספתא, וזיערות דבש כתב אבות דר"ג. היינו הך, ואבות דר"ג נקרא תוספתא דמס' אבות. עיין תוס' צ"ק (כה א) וב"צ (קיא א) שהזכירו תוספתא דאבות, והגר"פ שם כתב אולי כיוונו התוס' לאדר"ג פ"ט, אבל משם לא מוכח מידי ע"ש. אמנם מנאחי באדר"ג מהדורת שכטר (דף עח ע"ב) ששם נמנא מה שהציאו התוס' ע"ש. ועיין בשארית זיון להר"מ קרענגיל שצקוף שם הגדולים להחיד"א ח"ב (אות קלב) מש"כ בזה, ודבריו תמוהים, ולא ראה לדברי התוס' הנ"ל ע"ש].

וראיתי עוד במגיד תעלומה עמ"ס ברכות כאן שכתב, אינא בתוספתא דעונת הנשיא אינו מחייב רק אחת לשתי שנים ע"ש, ול"ע מקורו.

איזיל ואימליך באינשי ביתי אול ואימליך בדביתא. בספר מעט נרי (ע' נשיא) כתב, עפ"י דברי היערות דבש הנ"ל מדויק הלשון, שלהם אמר בלשון נקיה שצריך להמלך באנשי ביתו, אבל עיקר כוונתו היה משום מנא עונה שהיה צריך להמלך באשתו, לכך אול ואימליך בדציתהו כפי הדין. וכעת ראיתי שכ"כ לפרש גם במגיד תעלומה כאן (ע' ריט מהספר) ע"ש. ועיין להלן (נא א) ד"ה אף משגרו, מה שכתבנו בזה דאינשי ביתיה הכוונה לאשתו ע"ש.